

VN/27149/2025
VN/27149/2025-UM-18

Valtionavustuksen myöntäminen Fida International ry:lle suomalaisten kansalaisjärjestöjen ohjelmamuotoiseen kehitysyhteistyöhön vuosille 2026–2029

Tausta

Ohjelmaturi suomalaisille kansalaisjärjestöille ja säätiöille tukee Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittisten tavoitteiden saavuttamista. Suomen kehitysyhteistyö edistää YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista ja Agenda 2030:n kantavaa periaatetta, että ketään ei jätetä kehityksestä jälkeen. Osana Suomen kehitysyhteistyötä ohjelmatuella vahvistetaan kestävän yhteiskunnallisen kehityksen edellytyksiä, joita ovat toimiva demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeudet sekä elinvoimainen kansalaisyhteiskunta. Ohjelmatuella suomalaiset kansalaisjärjestöt ja säätiöt vahvistavat kehittyvien maiden kansalaisyhteiskuntia sekä niiden toimintaedellytyksiä pitkäjänteisesti. Tuettavien ohjelmien tulee olla linjassa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan sekä kansainvälisten taloussuhteiden ja kehitysyhteistyön selontekojen kanssa.

Ohjelmaturi on valtionavustuslain mukaista harkinnanvaraista rahoitusta suomalaisten kansalaisjärjestöjen ja säätiöiden monivuotisille ohjelmallisille kokonaisuuksille, joilla on selkeästi määritellyt tulostavoitteet ja pitkän aikavälin kehitysvaikutus. Ohjelmia toteutetaan laaja-alaisesti useissa maissa ja niissä korostuu vahva paikallinen omistajuus. Ohjelmatuella toimiminen edellyttää vahvaa osaamista tulosperustaisuudesta, tulosten ja vaikutusten seurannasta ja arvioinnista sekä riskienhallinnasta. Ohjelmatuella katettavan toiminnan tulee täyttää OECD:n kehitysapukomitean (DAC) määrittelemät julkisen kehitysavun kriteerit (nk. ODA-kriteerit). Ohjelmaturkea myönnetään vuodesta 2026 alkaen myös humanitaaristen hätätilanteiden hoitamiseen niille suomalaisille järjestöille, joilla on Euroopan komission pelastuspalvelun ja humanitaarisen avun pääosaston (DG ECHO) kumppanuusstatus.

Ulkoministeriö myöntää ohjelmaturkea neljän vuoden välein järjestettävillä avoimilla hauilla. Suomalaisille kansalaisjärjestöille suunnattu ohjelmaturien valtionavustushaku vuosille 2026–2029 järjestettiin 20.1.2025 - 28.2.2025. Vuoden 2025 hakukierroksella 26 järjestöä haki avustusta yhteensä 476 337 497 euroa, josta 385 427 565 euroa haettiin kehitysyhteistyöhön ja 90 909 932 euroa humanitaariseen apuun. Arvioinnin perusteella valtionavustusta myönnetään kehitysyhteistyöhön hakemuksille, jotka vastaavat pääsääntöisesti hyvin hakukierroksen kriteereihin ja kokonaisharkinnan elementteihin, joihin sisältyi

hakijan aiemmasta toiminnasta kertyneet, todennettavissa olevat kokemukset. Ulkoministeriö myöntää ohjelmatukea kehitysyhteistyöhön enintään 271 357 750 euroa 23 hakemukselle.

Tuen perustelut Fidan ohjelmalle

Fidan nelivuotisen ohjelman tavoitteena on parantaa oppimistuloksia ja vahvistaa lasten, nuorten ja kriiseissä elävien ihmisten hyvinvointia. Kehitysyhteistyöllä edistetään oikeutta koulutukseen ja perheiden taloudellista vakautta sekä vahvistetaan kansalaisyhteiskunnan roolia lasten ja nuorten oikeuksien edistämässä. Fidan ohjelma sisältää myös humanitaarista apua.

Ohjelmalla pyritään varmistamaan laadukas koulutus, jossa keskitytään erityisesti haavoittuvassa asemassa oleviin oppijoihin mm. tyttöihin, vammaisiin lapsiin ja syrjityssä asemassa oleviin. Ohjelma sisältää opettajien täydennyskoulutusta ja perustetaan oppimiskeskuksia, nuorille kerhoja sekä opetuksen tukiryhmiä. Ohjelman toinen painopiste on erityisesti köyhimpien 40 prosentin väestön taloudellisen turvallisuuden vahvistamisessa. Parantamalla kotitalouksien taloudellista tilannetta ohjelmalla pyritään vähentämään lapsityövoiman käyttöä sekä varhaisia avioliittoja ja siten parantaa lasten mahdollisuutta koulutukseen. Osana taloudellista voimaannuttamista kehitetään pienyritystä ja edistetään kestäviä maatalouskäytäntöjä. Ohjelma tukee paikallisia kansalaisjärjestöjä pyrkien vahvistamaan niiden taitoja edistää ihmisoikeuksia, sukupuolten tasa-arvoa sekä vammaisten henkilöiden oikeuksia.

Fidan ohjelma painottuu vähiten kehittyneisiin maihin ja toimii yhteistyössä erilaisten paikallisten kansalaisjärjestöjen, mm. naisten johtamien järjestöjen sekä vammaisten henkilöiden järjestöjen kanssa. Ohjelma sisältää kumppanuuksia ministeriöiden sekä kirkollisten ja humanitaarisen avun toimijoiden kanssa. Ohjelma keskittyy Itäiseen Afrikkaan sekä Aasiaan. Fida toimii myös Ukrainassa.

Vuoden 2024 aikana ohjelmassa vaikutettiin 265 000 ihmisen elämään, joista vähän yli puolet oli tyttöjä ja naisia. Vammaisten lasten ja nuorten koulutuksen saavutettavuutta parannettiin tekemällä kouluympäristöihin muutoksia 173 koulussa. Yhteensä 1 300 opettajaa sai perus- ja täydennyskoulutusta ja noin 21 600 lasta oppi oikeuksistaan ja sai mahdollisuuden osoittaa johtamistaitojaan lapsikerhojen ja lastenparlamenttien kautta. Ohjelmassa myös edistettiin kotitalouksien tulonsaantimahdollisuuksia ja vahvistettiin paikallista kansalaisyhteiskuntaa.

Osana valtionavustusten valvontaa ulkoministeriö teetti vuosina 2022–2024 ohjelmatuella toimivista järjestöistä ja säätiöistä ulkopuolisella toimijalla valtionavustusten hallinnointia koskevat erillistarkastukset, joissa arvioitiin avustuksen saajien valtionavustuksen käyttöä koskevien ehtojen täyttyminen. Tarkastuksen piiriin sisältyi valtionavustusta koskevat hallinto- ja päätöksentekomenettely, kumppaneiden valintaa ja seuranta koskevat mekanismit, taloushallinto, raportointi sekä väärinkäytösten ehkäisymekanismit. Kaikki tarkastetut järjestöt osoittivat hyvää ymmärrystä valtionavustusten käytön edellytyksistä. Tarkastuksissa myös havaittiin kehittämiskohteita, joiden osalta

järjestölle on annettu suositukset. Ulkoministeriö seuraa Fidan suositusten toimeenpanoa.

Ohjelman rahoitus

Fida haki ohjelmalleen rahoitusta neljälle vuodelle yhteensä 44 300 000 euroa. Haettu rahoitus sisältää kehitysyhteistyön ja humanitaarisen avustustoiminnan.

Rahoitusta esitetään kehitysyhteistyöhön enintään 20 775 000 euroa ja maksatukset kohdistuvat vuosille 2026–2029. Arvio vuosittaisesta jakaumasta on: 5 175 000 euroa vuonna 2026, 5 200 000 euroa vuonna 2027, 5 200 000 euroa vuonna 2028 ja 5 200 000 euroa vuonna 2029. Fida on hakemuksessa osoittanut ohjelmatuen vakioehdoissa vaaditun vähimmäismäärän omavastuuta. Ulkoministeriö tekee humanitaarisen avustustoiminnan osalta erillisen valtionavustuspäätöksen. Fida toimittaa ulkoministeriölle myöntöön sopeutetun koko rahoituskauden kattavan ohjelmasuunnitelman viimeistään alkuvuodesta 2026.

Ulkoministeriö seuraa ohjelman tuloksellisuutta, vaikuttavuutta, riskienhallintaa ja valtionavustuksen käyttöä eri keinoin valtionavustuslain pohjalta ja käy säännönmukaista vuoropuhelua Fidan kanssa. Fidalla tulee olla seuranta- ja evaluointisuunnitelma ohjelmalleen. Fida toimittaa ulkoministeriölle säännönmukaisen vuosiraportin liitteineen ulkoministeriön ohjeistuksen mukaisesti.

Hallitusohjelmassa todetaan, että kansalaisjärjestöillä on tärkeä rooli Suomen kehitysyhteistyön tavoitteiden toteuttamisessa ja että Suomen kehitysyhteistyön painopistettä siirretään kotimaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyöhön.

ESITYS

Esitetään, että Fida International ry:lle myönnetään ohjelmatukea kehitysyhteistyöhön enintään 20 775 000 euroa vuosille 2026-2029. Rahoitus osoitetaan talousarvion momentilta 24.30.66. (varsinainen kehitysyhteistyö) käyttösuunnitelman kohdasta 24.30.66.8 (tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle) enintään 300 000 euroa vuoden 2025 määrärahoja ja enintään 20 475 000 euroa vuoden 2025 valtuuksista.

Esittelijä tulee jättämään rahoituspäätökseen eriävän mielipiteen, koska muistiossa esitetty ministerin esitys poikkeaa kehityspoliittisella osastolla tehdystä, hallintolain 6 §:n mukaisesta valmistelusta.

